

Альона Ходаковська

аспірант кафедри дошкільної та початкової освіти, Запорізький національний
університет; Запоріжжя, Україна
ORCID: 0000-0001-7522-7240
E-mail: h_alyona_v@ukr.net

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ЗАСТОСУВАННЯ НАВЧАЛЬНО- ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Анотація: розроблено та науково обґрунтовано структурно-функціональну модель підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування навчально-ігрових технологій в освітньому процесі. Охарактеризовано блоки моделі підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування навчально-ігрових технологій в освітньому процесі: організаційно-цільовий, змістово-функціональний, критеріально-діагностичний та результативний, яка ґрунтується на цивілізаційному, особистісно орієнтованому, діяльнісному, технологічному, синергетичному, акмеологічному, культурологічному підходах і загальнодидактичних та специфічних принципах, містить мотиваційно-цільовий, операційно-діяльнісний і корегуально-рефлексивний компоненти, які реалізуються через визначені організаційно-педагогічні умови.

Встановлено, що цільовими орієнтирами упровадження розробленої моделі є не тільки опанування здобувачами освіти новими професійними знаннями, способами вдосконалення педагогічної діяльності, а й розкриття ними внутрішніх сил і резервів, творчого потенціалу, особливостей особистісно-професійного самоздійснення; усвідомлення сенсу та цінностей навчально-ігрових технологій, які є ядром професіоналізму й лежать в основі дій вчителя-професіонала.

Ключові слова: структурно-функціональна модель; процес підготовки майбутніх учителів початкової школи; навчально-ігрові технології; освітній процес.

Alona Khodakovska

PhD student of the Department of Preschool and Primary Education, Zaporizhzhia National
University; Zaporizhzhia, Ukraine
E-mail: h_alyona_v@ukr.net

STRUCTURAL AND FUNCTIONAL MODEL OF PREPARING FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS FOR THE APPLICATION OF EDUCATIONAL AND GAME TECHNOLOGIES IN THE EDUCATIONAL PROCESS

Abstract: the article is devoted to the development and scientific substantiation of the structural and functional model of preparing future primary school teachers for the application of educational and game technologies in the educational process. The model of training future primary school teachers for the application of the educational and game technologies in the educational process is structured according to the organizational and target, content and functional, criterion and diagnostic and effective blocks and is based on civilizational, personality-oriented, activity-oriented, technological, synergistic, acmeological, and culturological approaches and general didactic and specific principles, contains motivational-goal-oriented, operational-activity and corrective-reflective components which are implemented through certain organizational and pedagogical conditions.

© Альона Ходаковська, 2023

It has been found that the targets for the implementation of the developed model are not only the acquisition of new professional knowledge by students, ways to improve pedagogical activities, but also the disclosure of their internal forces and reserves, creative potential, peculiarities of personal and professional self-fulfillment; awareness of the meaning and values of educational and game technologies, which are the core of professionalism and are the heart of the actions of professional teacher.

Key words: structural and functional model; process of preparation future primary school teachers; educational and gaming technologies; educational process.

Alona Khodakovska

An extended abstract of a paper on the subject of:

“Structural and functional model of preparing future primary school teachers for the application of educational and game technologies in the educational process”

***Problem setting.** One of the determining factors influencing the successful solution of the challenges that higher education institutions are currently facing is the preparation of innovative personality of a future primary school teacher, capable of continuous valuable professional growth, who qualitatively, actively and creatively implements in professional activities, is aware of the motives for learning, the peculiarities of professional behavior, possesses algorithms for organizing game activities and mechanisms for evaluating the results of the impact of educational and game technologies on the quality of assimilation of educational material, possesses the means of educational opportunities of the game phenomenon in various spheres of life, which contributes, in turn, to the production and transmission of basic value attitudes, which are reflected in the implementation of modern educational paradigms of an innovative type.*

Implementation of the purpose and objectives of the study, in accordance with the logic of its construction, imply the need to development and scientific substantiation of the structural and functional model of preparation future primary school teachers for the application of educational and gaming technologies in the educational process, which will provide an opportunity to consider this process comprehensively with the establishment of functional relationships between its structural elements.

***Recent research and publications analysis.** The conceptual vision of solving this problem is based on the analysis of researches of O. Andriushchenko, O. Bida, L. Koval, O. Komar, L. Korolova, S. Lytvynenko, M. Marko, R. Prima, O. Savchenko, L. Sushchenko, L. Khomych, L. Khoruzha which reveal the features of the training future primary school teachers.*

The proposed model of training future primary school teachers for the application of educational and game technologies includes an organizational-target block containing the goals and objectives, scientific approaches, principles, the concept of pedagogical influence on the process under study and the component structure of the specified readiness which are the dominant basis of the leading author's idea; the content-functional block reflects the organizational and pedagogical conditions, content, forms and methods of their implementation; a criterion-diagnostic block that determines the levels of readiness of future primary school teachers and an effective block that reflects the final result.

***Highlighting previously unsolved parts of the general problem,** to which this article is devoted. The issue of development and scientific substantiation of the model of training future primary school teachers for the use of educational and gaming technologies in professional activity remains insufficiently researched.*

Paper objective. The purpose of the study is to develop and scientifically substantiate the structural and functional model of preparation future primary school teachers for the application of educational and gaming technologies in the educational process.

Paper main body. The organizational-target block of the developed structural and functional model of preparation future primary school teachers for the application of educational and gaming technologies contains methodological approaches and principles that perform the worldview function of our research.

In the model we are studying, a civilizational, personal-oriented, activity-oriented, technological, synergistic, acmeological, culturological scientific approaches which direct the future primary school teacher to a deep awareness of the transformational potential of the game, versatility of the gaming activities, readiness to use game techniques and situation as leading means of stimulating students to learning activities, which, in turn, allows to achieve high-quality results in the educational process are used.

We consider the principles defined by us (general didactic; individual approach; consciousness, activity and independence; emotionality of learning; specific; humanistic orientation; intersubjectivity; compensatory, praxeological) as a system of basic starting points, requirements, and guidelines for the process of training future primary school teachers for the application of educational and gaming technologies, compliance with which will ensure the effectiveness of the implementation of these activities.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Одним із визначальних факторів впливу на успішне розв'язання закладами вищої освіти викликів, які наразі постають перед ними, є підготовка інноваційної особистості майбутнього

It should be noted that the organizational-target block contains the concept of pedagogical influence on the process of preparation future primary school teachers for the application of educational and gaming technologies and the component structure of the specified readiness which includes motivational-goal-oriented, communicative-personal, operational-activity, and corrective-reflective components, each of which is characterized by a specific content. The model is implemented through certain organizational and pedagogical conditions.

Conclusions of the research. Thus, we have developed and theoretically substantiated functional model of preparation future primary school teachers for the application of educational and gaming technologies in the educational process which is structured according to the organizational-targeted, content-functional, criteria-diagnostic and effective blocks and based on civilizational, personality-oriented, activity-oriented, technological, synergistic, acmeological, and cultural approaches, and general didactic and specific principles, contains motivational-goal-oriented, operational-activity and corrective-reflective components, which are implemented through certain organizational and pedagogical conditions.

Prospects for further scientific research are to highlight the psychological and pedagogical mechanisms of influence on productive game technical activities of future primary school teachers through the prism of experiential learning outcomes.

вчителя початкових класів, спроможного до постійного ціннісного професійного зростання, який якісно, активно й творчо реалізується у професійній діяльності, усвідомлює мотиви навчання, особливості професійної поведінки, володіє алгоритмами організації ігрової діяльності й механізмами оцінки результатів впливу

навчально-ігрових технологій на якість засвоєння навчального матеріалу, володіє засобами освітніх можливостей ігрового феномену у різних сферах життєдіяльності, що сприяє продукуванню й трансляції базисних ціннісних установок, які відображені в реалізації сучасної освітньої парадигми інноваційного типу.

З огляду на концепцію Новою української шкли відбувається якісна реалізація мети і завдань дослідження, відповідно до логіки його побудови, передбачають необхідність розроблення й наукового обґрунтування структурно-функціональної моделі підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування навчально-ігрових технологій в освітньому процесі, яка надасть можливість цей процес розглядати комплексно із встановленням функціональних взаємозв'язків між її структурними елементами. Вимоги та основні постулати моделі закладено у ряді нормативних документів: Закони України "Про освіту" (2017 р.), "Про загальну середню освіту" (1999 р.), Указ Президента України "Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року" (№ 344/2013 від 25.06.2013 р.), Постанови Кабінету Міністрів України "Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти" (№ 462 від 20.04.2011 р.), рішення колегії МОН України "Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи" (№ 10 від 27.10.2016 р.) тощо.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, у яких започатковано розв'язання цієї проблеми і на які спирається автор. Концептуальне бачення розв'язання зазначеної проблеми ґрунтується на аналізі досліджень вітчизняних (О. Андрющенко [1], О. Біди [2], Л. Коваль [3], О. Комар [4], Л. Корольової [5], М. Марко [6], Р. Пріми [7], О. Савченко [8], Л. Сущенко [9], Л. Хоружої [10]) та зарубіжних дослідників (R. Cózar-Gutiérrez [11], С. Konopka [12], L. Landay [13], R. Parker [14], M. Stavans

[15]), у яких розкриваються особливості підготовки майбутніх учителів початкової школи, використання ігрових технологій в освітньому процесі.

Зазначимо, що метод моделювання надає змогу за результатами дослідження певних елементів оригіналу створювати узагальнену модель об'єкта як зразка для упровадження в педагогічну практику. Модель, на нашу думку, це символічне зображення певної структури, що відображає визначені риси об'єкта дослідження. Виходячи із цього, під конструктом "структурно-функціональна модель підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування навчально-ігрових технологій в освітньому процесі" мається на увазі схема досліджуваного процесу, у якій відтворено авторську стратегію, що структурована за змістом і призводить до реалізації конкретної мети.

Запропонована модель підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування навчально-ігрових технологій включає організаційно-цільовий блок, що містить мету та завдання, наукові підходи, принципи, концепцію педагогічного впливу на досліджуваний процес та компонентну структуру зазначеної готовності, які є домінуючим базисом провідної авторської ідеї; змістово-функціональний блок відбиває організаційно-педагогічні умови, зміст, форми й методи їх реалізації; критеріально-діагностичний блок, що визначає рівні готовності майбутніх учителів початкових класів та результативний блок, який відображає кінцевий результат.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується дана стаття. Недостатньо дослідженим залишається питання опису конструктивів моделі й наукового обґрунтування моделі підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування навчально-ігрових технологій у професійній діяльності.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає

у науковому обґрунтуванні структурно-функціональної моделі підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування навчально-ігрових технологій в освітньому процесі.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Реалізація зазначеної поетапної стратегії експериментального дослідження полягає у з'ясуванні орієнтації на соціальне замовлення суспільства. Особливу увагу привертає той факт, що ситуація, яка спостерігається нині в нашій державі, доводить: сучасному закладу загальної середньої освіти потрібні висококомпетентні вчителі початкових класів, готові відразу приступити до самостійного розв'язання професійних завдань і ситуацій, фахова діяльність яких спрямована на розвиток різноманітних форм мислення учнів, їхніх творчих здібностей, забезпечуючи оптимальні можливості розумового й фізичного розвитку в умовах морально-психологічного комфорту, що заснована на ідеях дитиноцентризму. Тому заклади освіти взагалі, та заклади загальної середньої освіти зокрема, потребують педагогів нової формації: висококваліфікованих, мобільно-інформованих професіоналів із продуктивним мисленням, здатних швидко та ефективно реагувати на динамічні виклики сьогодення в умовах конкуренто-зорієнтованих глобальних змін.

З урахуванням вищезазначеного, констатуємо той факт, що загальна мета та завдання, покладені в основу структурно-функціональної моделі підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування навчально-ігрових технологій знаходяться в діалектичній єдності із актуальним соціальним замовленням сучасного суспільства на педагога-професіонала – зразка інтелігентності, носія гуманістичних цінностей, здатного до активної, ефективної професійної діяльності.

Отже, охарактеризуємо відповідні блоки структурно-функціональної моделі з

позицій змісту, наповнення та єдності функціональних множин взаємопов'язаних між собою елементів.

Організаційно-цільовий блок розробленої структурно-функціональної моделі підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування навчально-ігрових технологій складають методологічні підходи та принципи, які виконують світоглядну функцію нашого дослідження.

У структурі моделі використано цивілізаційний, особистісно орієнтований, діяльнісний, технологічний, синергетичний, акмеологічний, культурологічний наукові підходи, які спрямовують майбутнього вчителя початкових класів на глибоке усвідомлення ним трансформаційного потенціалу гри, багатогранності ігрової діяльності, готовності до застосування ігрових прийомів і ситуацій як провідних засобів стимулювання учнів до навчальної діяльності, що дозволить досягати якісних результатів в освітньому процесі.

Визначені принципи (загально-дидактичні: індивідуального підходу; свідомості, активності й самостійності; емоційності навчання; специфічні: гуманістичної спрямованості; інтер-суб'єктивності; компенсаторності, праксеологічності) розглядаються як система основних вихідних положень, вимог, установок до процесу підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування навчально-ігрових технологій, дотримання яких, забезпечуватиме ефективність реалізації означеної діяльності.

Звернемося до конкретизації змісту й особливостей специфічних принципів, як-от:

– гуманістичної спрямованості (побудова процесу професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування навчально-ігрових технологій на засадах визнання пріоритету індивідуальності, самоцінності того, хто здобуває освіту, врахування суб'єктивного досвіду кожного, виявляючи повагу, оптимізм і доброзичливість);

– цілеспрямованості використання гри як методу (залучення студентів до

систематичної розумової праці, надання змоги відчувати успіх, повірити в свої сили; активізація навчально-пізнавальної діяльності, розкриваючи механізм взаємодії навчальної та ігрової складових пізнавального процесу);

– педагогічної творчості (орієнтація на суб'єкт-суб'єктну взаємодію у системі “викладач-студент”, розвиток творчих можливостей здобувачів освіти та підвищення рівня творчої педагогічної діяльності викладача);

– фасилітації (організація взаємодії, яка спонукає майбутніх учителів початкових класів до побудови інтенсивної, ефективної та конструктивної співпраці між усіма учасниками освітнього процесу, створюючи сприятливі умови для стимулювання потенціалу, саморозвитку й самореалізації здобувачів освіти);

– компенсаторності (актуалізація й розширення знань майбутніх учителів початкової школи з метою самостійного пошуку та систематизації додаткової інформації з проблеми оптимального застосування навчально-ігрових технологій у професійній діяльності).

Слід відмітити, що організаційно-цільовий блок містить концепцію педагогічного впливу на процес підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування навчально-ігрових технологій і компонентну структуру зазначеної готовності, що включає мотиваційно-цільовий, комунікативно-особистісний, операційно-діяльнісний та корегуально-рефлексивний компоненти, кожний із яких характеризується певним змістом.

Значимо, що підготовку майбутніх учителів початкових класів до застосування навчально-ігрових технологій в освітньому процесі розглянуто як функціонування цілісної педагогічної системи, у якій майбутні фахівці здатні до здійснення діяльності за умов реалізації її логічної поетапності. Тому вищезокреслений процес є не тільки полівекторною діяльністю педагога, але і його здатністю до формування власних внутрішніх ресурсів,

особистісних структур свідомості, які надають не тільки креативний характер діяльності, але й спрямованість на досягнення результатів у прогнозованості педагогічних ситуацій і завдань.

Трансформація набутих знань у систему практичних умінь і навичок, активізація системи дієво-практичної сфери, що безпосередньо відображається у якості готовності учителів початкових класів до застосування навчально-ігрових технологій в освітньому процесі, неможливо реалізувати без впливу зовнішніх механізмів, де вагомим складником виступають організаційно-педагогічні умови формування цієї готовності (операційно-діяльнісний блок моделі).

Незаперечним є той факт, що успішне функціонування будь-якої педагогічної системи можливе за умов певних шляхів її реалізації. Тому, з метою формування досліджуваного явища, необхідно визначити й науково обґрунтувати комплекс умов як сукупність чинників педагогічного впливу на підготовку майбутніх учителів початкових класів до застосування навчально-ігрових технологій в освітньому процесі.

Організаційно-педагогічні умови підготовки майбутніх учителів початкових класів до застосування навчально-ігрових технологій у професійній діяльності у дослідженні розглядаються як сукупність чинників педагогічного впливу на процес реалізації запланованих змін, що забезпечуватиме його високу результативність. Розглянемо їх детальніше.

1. Активізація ціннісно-сислової сфери майбутніх учителів початкових класів на домінанту їхньої ігротехнічної діяльності і формування потреби у самозміні, самоактивності та регулюванні власної поведінки у процесі професійної підготовки.

Грунтовне емпіричне вивчення категорій “цінності”, “ціннісні установки”, “ціннісне ставлення”, “ціннісно-сислова сфера” та багаторічний досвід роботи автора надали можливість зробити наступні

висновки: *по-перше*, ідеться про докорінну смисложиттєву переорієнтацію особистості, відповідно до якої ціннісні орієнтації закріплюються реальними вчинками, поведінкою та діями; *по-друге*, відбувається ціннісне відображення, усвідомлення себе, як професіонала й виділення власного “Я”; *по-третє*, свідомо прийняті цінності акумулюють життєвий досвід особистості, виступаючи вершинною метою її самоздійснення.

Аналіз наукових публікацій учених засвідчив, що смислова сфера нерозривно пов’язана з ціннісною сферою особистості, про що свідчить їх ієрархічна будова та структурованість, активаційна й регуляторна функція діяльності особистості під час взаємодії із соціумом.

Тому домінантою в концептуальному осмисленні постає свідоме прийняття здобувачами фахової передвищої освіти майбутньої професії як соціально значущої цінності, духовно розвивальний вплив і морально-перетворювальні можливості якої є базисом в опануванні ними ігротехнічної компетентності.

Визначено, що головним завданням в активізації ціннісно-смислової сфери майбутніх учителів початкових класів на домінанту їхньої ігротехнічної діяльності постає переведення смислового утворення на рівень усвідомлення, роздумливої рефлексії щодо власного “Я”, перетворення ціннісних орієнтацій зі змісту свідомості у зміст власного життя; формування усвідомленого ставлення до сфер буття, сторін дійсності, зумовлюючи ціннісне відображення. Тобто, ціннісні установки як феномен самосвідомості є тим складним регулятором життєдіяльності педагога, який передбачає його цілеспрямовану роботу над собою щодо трансформації структурних складових навчально-ігрової діяльності як соціально-значущих цінностей в особистісні. Ідеться про значущі орієнтири професійної діяльності, які постають як відповідний рівень самосвідомості, самоорганізованості

вчителя, як основа його духовно-смислової цілісності з домінантою на формування потреби у самозміні, самоактивності та регулюванні власної поведінки. У результаті такого переходу особистість майбутнього вчителя початкової школи із розвиненою ціннісною системою є дієвим носієм змісту навчально-ігрових технологій, духовно збагаченим, свідомо спрямованим на досягнення домінуючих цінностей, здатних до гармонійної самоорганізації, самотрансценденції, самореалізації і самоздійснення.

Дійсно, чіткі уявлення сенсу як внутрішньої впевненості у правильності свого життя надають особистості сил та витривалості у її соціальних випробовуваннях. Його усвідомлення допомагає правильно обрати життєвий шлях як спосіб практичної реалізації свого покликання і забезпечення цілісності самовираження. Розуміння побудови навколишнього світу, осягнення сфер і форм людського життя відповідно до ціннісних орієнтацій зумовлює здатність людини адекватно осмислити своє становище у світі, обрати життєву стратегію, віднайти сенс життя. Саме так суб’єкт творить свою ковітальність власними зусиллями [1, с. 96].

Враховуючи те, що система цінностей всебічно характеризує зрілу особистість та визначає мотиваційну спрямованість її професійної поведінки, можна стверджувати, що ціннісні установки відображають саме внутрішню готовність майбутнього вчителя початкових класів до застосування навчально-ігрових технологій в освітньому процесі; здатність свідомо засвоювати, зберігати, актуалізувати фундаментальні педагогічні цінності як найпотужніший ресурс, як сутісну людську силу, що забезпечують підвищення ефективності предметної життєдіяльності. У змісті професійного навчання здобувачів фахової передвищої освіти спеціальності 013 “Початкова освіта” пріоритетними мають бути гуманістичні цінності (поєднання ціннісних суджень у

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ

цілісний образ учителя-гуманіста, учителя-професіонала), цінності сфери глибокого усвідомлення особливостей, принципів, функцій, етапів реалізації навчально-ігрових технологій, цінності професійної діяльності, цінності, репрезентовані індивідуальними якостями суб'єкта діяльності.

Слід зазначити, що вектор ігротехнічної підготовки майбутніх вчителів початкових класів, спрямовуючись у площину цінностей особистісного й професійного розвитку, орієнтує на виявлення ціннісно-сислової регуляції діяльності, де потреба в самоактуалізації постає домінантою у переживанні трансцендентних цінностей. Тобто, на певному періоді професійної підготовки майбутнього вчителя педагогічні цінності, як внутрішні регулятори поведінки, набуватимуть якісно нових змін: відбувається їх глибоке усвідомлення, формування стійких принципів і переконань. Тому важливим в активізації ціннісно-сислової сфери майбутніх учителів початкових класів на домінанту їхньої ігротехнічної діяльності є забезпечення мотивуючої дії цінностей: свідоме наслідування суспільно схвалених цінностей є достатньо значущим у формуванні особистісної ціннісної системи; здатність педагога обстоювати суверенність власних цінностей; наявність саморегульованого потенціалу.

З огляду на попередні дослідження бачимо, що вони доводять необхідність формування ціннісного ставлення педагога до професії, тому активізація ціннісно-сислової сфери майбутніх учителів початкової школи на домінанту їхньої ігротехнічної діяльності і формування потреби у самозміні, самоактивності та регулюванні власної поведінки у процесі професійної підготовки має такий зміст:

– створення сприятливої атмосфери психоемоційного комфорту для усвідомлення здобувачами фахової передвищої освіти значущості перетворення власного внутрішнього світу,

що передбачає пошук особистісних сенсів, механізмів саморозвитку, ціннісного ставлення до ігрової діяльності, ігрових методів навчання, мотивацію ігрової діяльності, використання її ресурсу в освітньому процесі початкової школи;

– орієнтація майбутніх учителів на усвідомлення реальних власних можливостей, на побудову позитивно-гармонійної “Я-концепції”, гармонійної самоорганізації професійної діяльності крізь призму процесів самоосмислення та самоздійснення;

– професійна спрямованість особистості, яка представляє собою ієрархію найбільш стійких мотивів, котрі спонукають її до поступового вдосконалення ціннісної свідомості з регулярною переоцінкою вже засвоєних цінностей; створення умов для кожного здобувача освіти щодо вироблення власної ієрархії цінностей (на інтелектуальному та емоційно-чуттєвому рівнях);

– саморегуляція ціннісної сфери майбутнього педагога як особистісно-розвивальна технологія, що забезпечує створення і застосування мотиваційно-стимулюючих умов для ефективного використання навчально-ігрових технологій (адекватне розуміння сенсу педагогічної діяльності; стійкість морально-етичних переконань; усвідомлення трансформаційного потенціалу та феноменологічного поля гри; накопичення досвіду ігрової діяльності; переконання рефлексивної спрямованості тощо) у контексті самоактуалізації, самоорганізації та самооблізації.

2. Посилення спрямованості професійної підготовки здобувачів фахової передвищої освіти спеціальності 013 “Початкова освіта” на максимальне збагачення змісту обраних навчальних дисциплін інноваційними модулями, насиченими ігротехнічним змістом за допомогою інтерактивно-рефлексивних форм і методів викладання.

В умовах сучасних реалій нові цілі української школи потребують відповідно й

модернізації змісту освіти. Кардинальні зміни у соціальних системах трансформуються у нові вимоги до змісту й організації освітнього процесу у закладах фахової передвищої освіти, адже продуктивність та успішність професійної діяльності майбутніх учителів початкових класів цілком залежить від цих факторів впливу.

Педагогічна освіта в умовах глибинних світоглядних змін соціуму набуває особливого значення як чинник впливу на підвищення виховного потенціалу освітнього середовища та проєктування цілісного освітньо-розвивального простору; реалізацію комплексного підходу у розвитку соціально-педагогічної парадигми навчання і виховання на цінностях, що мобілізує інтелектуальні сили учнів, активізуючи самостійний пошук шляхів вирішення нестандартних завдань.

Тому актуальним постає питання пошуку нових підходів до організації освітнього процесу з урахуванням принципу інноваційності, що впливає з реалій сьогодення, появи нових ідей, підходів і технологій навчання, формування ігротехнічної компетентності майбутніх учителів. Урахування цього принципу вимагає у процесі професійного навчання приділяти особливу увагу добору змістовної інформації, що викликає посилену розумову активність здобувачів освіти, мотивує пошук самостійних, нестандартних, оригінальних рішень.

Йдеться про таку спрямованість фахової підготовки майбутніх учителів початкової школи, за якої її когнітивно-змістовий компонент буде зорієнтований на ігротехнічну складову: опанування ними знань про сутність, зміст, ознаки, складові, етапи гри, ігрових прийомів і ситуацій, які виступають засобом стимулювання дитини до діяльності; методів активізації ігрової діяльності у навчанні молодших школярів; вимог до ігрового освітнього середовища; формування умінь ефективно використовувати метод ігрового

проєктування; дотримуватися етапів розроблення навчально-ігрових технологій; корегувати та керувати ігровою діяльністю учнів початкових класів та ін.

Зважаючи на це, реалізація вищенаведених положень можлива за умови ампліфікації змісту обраних навчальних дисциплін (“Вступ до спеціальності”, “Педагогіка”, “Дидактика початкової освіти”, “Навчання через гру”; авторського спецкурсу “Навчально-ігрові технології як джерело інтелектуального розвитку учнів”) інноваційними модулями, насиченими ігротехнічним змістом за допомогою інтерактивно-рефлексивних форм і методів викладання.

Відповідно, розвиток ігротехнічних умінь і навичок кожного майбутнього вчителя, здатного до продуктивної педагогічної діяльності, передбачає організацію освітнього процесу, якому притаманні інноваційні ознаки: особистісно орієнтоване навчання, яке реалізується через проєктування освітнього процесу сумісної діяльності викладача і студента на засадах суб’єкт-суб’єктної взаємодії; надання професійній підготовці дослідницького характеру шляхом створення атмосфери пошуково-пізнавальної співпраці через відкритий діалог, прямий і зворотній зв’язок, сумісну активність; оволодіння інноваційно-рефлексивними формами і методами навчання (інтерактивні, діалогові, проєктні, тренінгові, діагностичні, телекомунікаційні, дистанційні та ін.), а також шляхом запровадження альтернативних навчально-педагогічних технологій.

Відтак, підвищенню якості, інтенсивності підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування навчально-ігрових технологій в освітньому процесі сприятиме органічне поєднання інноваційно-рефлексивних форм і методів викладання із традиційними, продумане, гармонійне поєднання різних методів щодо кожної навчальної дисципліни.

Наведені аргументи уможливають організацію підготовки майбутніх учителів

початкової школи до застосування навчально-ігрових технологій через систему інноваційних форм і методів навчання, де забезпечується єдність дослідницького, інтелектуального й емоційно-рефлексивного компонентів, що формують дослідницьку позицію майбутнього педагога, його стратегію пошуку та вирішення професійних проблемних ситуацій. Ідеться про інноваційні педагогічні технології, що надають змогу стимулювати активність, самостійність, пізнавальний інтерес і є імпульсом до подальшого саморозвитку. Переміщення здобувачів фахової передвищої освіти у площину суб'єктів реальних педагогічних ситуацій, ділових ігор (імітаційні ігри, ігри-вправи, ігри-взаємонавчання, дебати, навчальні ігри, ігрові ситуації, навчально-ігрове проектування, навчальні кейси, ігри-комунікації, ігри для розвитку інтуїції, ігри-рефлексії тощо), яким притаманні неоднозначність і суперечність можливих рішень, а також їхній подальший аналіз, сприяє розвитку професіоналізму педагога.

Отже, виходячи з цих позицій, вважаємо, що сутність другої організаційно-педагогічної умови *посилення спрямованості професійної підготовки здобувачів фахової передвищої освіти спеціальності 013 "Початкова освіта" на максимальне збагачення змісту обраних навчальних дисциплін інноваційними модулями, насиченими ігротехнічним змістом за допомогою інтерактивно-рефлексивних форм і методів викладання* означає оптимізацію такого досвіду:

– оновлення функцій викладача-фасилітатора в педагогічному процесі: організація комунікативної взаємодії, яка спонукає майбутніх учителів до свідомої та інтенсивної самозміни відповідно до особистісно пріоритетних сенсів життєдіяльності, що ґрунтується на засадах етично орієнтованої педагогіки, гуманізму й толерантності;

– ампліфікація змісту визначених навчальних дисциплін ("Вступ до

спеціальності", "Педагогіка", "Дидактика початкової освіти", "Навчання через гру"; авторського спецкурсу "Навчально-ігрові технології як джерело інтелектуального розвитку учнів") інноваційними модулями, насиченими ігротехнічним змістом за допомогою інтерактивно-рефлексивних форм і методів викладання з метою розвитку продуктивних процесів мислення, ігротехнічних, аналітичних, дослідницьких, комунікативних навичок; оволодіння новими, раціональними варіантами дій у нестандартних педагогічних ситуаціях;

– запровадження інновацій-трансформацій, тобто суттєва зміна характеру освітнього процесу з урахуванням ігротехнічного, розвивального підходу в організації інноваційної діяльності майбутніх учителів початкових класів;

– застосування методик, які активізують психофізичні процеси особистості, роблять її рівноправним учасником у пошуку відповідей під час сприйняття та засвоєння інформації, організація навчання, при цьому, має базуватися на суб'єкт-суб'єктних взаємовідносинах, сприяючи усвідомленню ступеня взаємного впливу учасників освітнього процесу;

– побудова реальної освітньої парадигми гуманістично-інноваційного типу, що забезпечує прискорений перехід здобувачів освіти до оволодіння педагогічною професією з орієнтацією на розвиток і саморозвиток.

3. Створення спеціального, розвивально орієнтованого освітнього середовища, спрямованого на формування кожного із компонентів готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування навчально-ігрових технологій у професійній діяльності.

Безумовним пріоритетом у набутті нових знань, умінь, навичок, компетентностей, формуванні ціннісних пріоритетів, відповідно до соціоекономічних і культурних трансформацій є система вищої освіти. А ефективність підготовки педагогічних кадрів залежить від повноти

розвитку інноваційного освітнього середовища університетського коледжу. Це потребує створення цілісної підсистеми соціокультурного середовища, що сприяє поширенню певних установок, стимулює взаємодію суб'єктів освіти, сприяє набуттю певного досвіду, якостей, які необхідні для успішного виконання професійно-педагогічної діяльності.

Процес підготовки майбутнього вчителя початкової школи до застосування навчально-ігрових технологій, який був би суб'єктом масштабного перетворення власного внутрішнього світу, виглядає доволі перспективним у відповідному розвивально орієнтованому освітньому середовищі, що створює умови для активізації творчого потенціалу, свободи саморозкриття, самовираження й саморозвитку.

Підкреслимо, що саме рефлексивна спрямованість такого середовища дає можливість максимально реалізувати позитивний потенціал викладача і здобувача освіти в розумовому, соціальному, екзистенційному і духовному зростанні, внутрішньо мотивуючи їхню сумісну розвивальну взаємодію, забезпечує головний гуманістичний принцип співтворчості – досягнення цілісності та збільшення різноманітності (поліфонії) внутрішнього і зовнішнього життя кожного учасника освітніх взаємостосунків [2, с. 138].

Відтак, концептуально-стратегічна спрямованість спеціального, розвивально орієнтованого освітнього середовища характеризується, по-перше, можливістю трансформувати глобалізаційні чинники у свідомості суб'єктів інноваційного пошуку; по-друге, генеруванні інноваційних потоків та нарощуванні творчого потенціалу кожного суб'єкта освітнього процесу. Ідеться про побудову якісного гуманно розвивального середовища, що має можливість цілеспрямовано впливати на особистісно-професійний розвиток і саморозвиток майбутнього учителя початкових класів, забезпечуючи його готовність до педагогічної діяльності,

спрямованої на успішне вирішення професійних ситуацій і завдань. А спеціально створені можливості освітнього середовища мають стати джерелом розвитку якостей особистості, які необхідні для побудови та реалізації успішної життєвої траєкторії й кар'єрного зростання за умови створення сприятливих умов для самотворення майбутніх педагогів.

Було виявлено, що індикаторами спеціального, розвивально орієнтованого освітнього середовища є: організація продуктивної комунікативної взаємодії, ціннісно-смісловим вектором якої є відкритість, відвертість, рівність особистісних позицій; діалог суб'єктів освітнього процесу, що характеризується толерантністю, доброзичливістю, гуманістичною спрямованістю; забезпечення цілісності самовираження учасників взаємодії; культивування само трансценденції як морально-духовного орієнтиру професійної діяльності майбутнього вчителя; діяльність викладача, яка спрямована на підвищення продуктивності освітнього процесу на засадах полісуб'єктності, підтримки й гуманізму; побудова фасилітуючих міжособистісних відносин між учасниками суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

Гуманізація освітнього процесу як педагогічна ідеологія людиноцентризму є основою, базисом такого середовища. Якісні зміни в освітній діяльності, центром якої є особистість, залежать від єдності та узгодженості об'єктивних та суб'єктивних факторів, що впливають на процес гуманізації. Якісні показники гуманізації полягають у збалансованості впливів на особистість: демократизація взаємин викладача та студента; поважне ставлення до інтересів, думок, позицій здобувачів освіти на принципах людяності; організація особистісно конструктивного спілкування суб'єктів взаємодії.

Отже, з огляду на попередні дослідження, які доводять необхідність створення спеціального, розвивально орієнтованого освітнього середовища у закладах фахової передвищої освіти, ми

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ

дійшли висновку, що цей аспект передбачає наступний зміст:

– збалансована підготовка майбутніх учителів початкової школи до застосування навчально-ігрових технологій із орієнтацією освітнього процесу на продукування результату через утвердження атмосфери демократизму, взаєморозуміння, взаємодопомоги та партнерства;

– спрямування професійної підготовки здобувачів фахової передвищої освіти спеціальності 013 “Початкова освіта” на визнання пріоритету індивідуальності, самоцінності того, хто навчається;

– культивування реалізації принципу гуманістично зорієнтованої педагогічної поведінки;

– створення умов для розвитку професіоналізму, всебічного розвитку особистості майбутнього педагога, стимулюючи прагнення до досконалості, актуалізацію особистісних цінностей на засадах креативної педагогіки;

– побудова комунікативної взаємодії учасників освітнього процесу, зосереджуючи фокус уваги на позитивно орієнтованому спілкуванні з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей студентів;

формування фасилітативної позиції майбутніх учителів початкових класів у процесі професійної підготовки, яка полягає в отриманні практичного досвіду фасилітативного супроводу, взаємодії, де викладач створює умови для професійного становлення, саморозвитку й самореалізації.

4. Оптимізація емпатійно-рефлексивної взаємодії учасників освітнього процесу шляхом включення майбутніх учителів початкових класів у квазіпрофесійну діяльність.

Збагачена відповідними інструментальними можливостями, емпатійно-рефлексивна взаємодія в освітньому процесі надає змогу викладачам створювати оптимальні умови для продуктивної діяльності з підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування навчально-ігрових технологій.

Учені зазначають, що спілкування є важливою сферою морально-духовного вдосконалення особистості, морально-перетворювальною силою особистісно-професійного розвитку, де педагогічний діалог як процес суб’єкт-суб’єктної взаємодії надає кожному учаснику взаємодії відчуття глибокого задоволення, насамперед, через високий ступінь їхньої емоційної залученості до нього.

Численні дослідження з питань взаємодії суб’єктів у педагогічному процесі свідчать про те, що ефективність контактів багато в чому залежить від здібностей їхніх учасників розуміти один одного і досягати конструктивізму у спілкуванні. Провідні детермінанти, при цьому виявляються у наявності довіри між учасниками взаємодії, взаємній повазі, емоційному контакті, встановленні базового ціннісно-сислового консенсусу, переорієнтації спілкування на засадах духовності, прийнятті й повазі до особистості студента.

Ідеться про спрямованість освітнього процесу на формування досліджуваної готовності шляхом включення здобувачів фахової передвищої освіти спеціальності 013 “Початкова освіта” у квазіпрофесійну діяльність, що надає можливість змоделювати зміст проблемних ситуацій у майбутній професійній діяльності, які виникають у реальній практиці викладання у початковій школі. Варто зазначити, що для досягнення розвивальних результатів міжособистісна педагогічна взаємодія учасників процесу організації квазіпрофесійної діяльності ґрунтується на ідеях самоцінності, відкритості, доброзичливості, позитивної відвертості, толерантності, демонструючи фасилітативну позицію викладача.

Наведені аргументи уможливають формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування навчально-ігрових технологій в освітньому процесі через пріоритетні напрями квазіпрофесійної діяльності шляхом реалізації змісту педагогічної фасилітації, яка допомагає здобувачам в усвідомленні

себе як самоцінності, підтримуючи їхні прагнення до самореалізації, самовдосконалення та саморозвитку, актуалізуючи атмосферу безумовного прийняття, довіри й розуміння.

Виходячи з цього, стає зрозумілим, що діалогічне спілкування на духовно-моральних засадах в аудиторній, позааудиторній роботі та навчальній (виробничій) практиках стане ефективним за таких умов: створення спеціального емоційного підґрунтя, чуттєвої основи контакту, особливого стилю взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу, виявляючи установку щодо здатності кожного майбутнього педагога до самопобудови, самотворення, безперервного професійного саморозвитку й самореалізації; культивування особистісного гуманістичного самовизначення, моральної самовіданості справі майбутніх учителів початкової школи як стилю їхнього бездоганного професійного життя; забезпечення фасилітативного супроводу викладача, який спирається на суб'єктивний досвід майбутніх педагогів, використовуючи його як джерело для вирішення квазіпрофесійних завдань і ситуацій із високою продуктивністю; панування позитивного соціально-психологічного клімату в аудиторії, коли кожен студент є домінантною психолого-педагогічного процесу, сприяючи розвитку їхнього ігрового потенціалу з урахуванням індивідуальності, внутрішнього резерву розвитку й індивідуальності.

Відповідно до авторської концептуальної позиції, вище окреслений процес спрямовано у трьох напрямках, тобто слід забезпечити позитивну динаміку змін показників ціннісно-орієнтаційного, когнітивно-інструментального та оцінювально-результативного критеріїв.

Результативний блок розробленої моделі містить кінцевий результат – сформованість готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування навчально-ігрових технологій в освітньому процесі.

Таким чином, у запропонованій моделі представлено не тільки її складники,

а й структурно-логічний зв'язок між компонентами, реалізувати яку можна за умов кардинального переосмислення місця і ролі навчально-ігрової діяльності у фаховій підготовці педагогів. Критичне осмислення наявних і ствердження нових орієнтирів вимагають реалізації навчально-ігрових технологій як однієї з унікальних форм освітнього процесу, яка надає змогу зробити цікавою й захоплюючою діяльність учнів молодшого шкільного віку на пошуково-творчому рівні.

Висновки з даного дослідження та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Отже, нами розроблено й теоретично обґрунтовано структурно-функціональну модель підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування навчально-ігрових технологій в освітньому процесі, яка структурована за організаційно-цільовим, змістово-функціональним, критеріально-діагностичним та результативним блоками й ґрунтується на цивілізаційному, особистісно орієнтованому, діяльнісному, технологічному, синергетичному, акмеологічному, культурологічному підходах і загальнодидактичних та специфічних принципах, містить мотиваційно-цільовий, операційно-діяльнісний і корегуально-рефлексивний компоненти.

Мотиваційно-цільовий компонент у структурі готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування навчально-ігрових технологій репрезентований такими показниками, як: морально-ціннісне ставлення до педагогічної професії; стійкий інтерес до оволодіння навчально-ігровими технологіями; активно-позитивне ставлення до ігрової діяльності, ігрових методів навчання в цілому; мотиваційна готовність до викликів сьогодення, що потребують негайного реагування; активна позиція як учасника освітньо-професійного процесу.

Комунікативно-особистісний компонент передбачає сформованість системи професійно важливих особистісних якостей; емоційно-вольову стійкість; високий рівень інтелектуального розвитку; рівень володіння вербальними й невербальними засобами комунікації;

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ

здатність устанавлювати оптимальний стиль спілкування на засадах педагогіки партнерства; високу педагогічну активність особистості; наполегливість у подоланні труднощів при вирішенні професійних ситуацій і завдань із високою продуктивністю; нестандартність дій в роботі над собою, прояв творчого підходу у розв'язанні виявлених особистісних проблем.

Зміст операційно-діяльнісного компонента досліджуваної готовності характеризується наявністю знань про сутність гри, її психологію, функції, зміст, складові, механізми, етапи, класифікаційні ознаки і типологію; про структуру гри (постановка цілей, планування, досягнення мети, аналіз результатів); про педагогічні можливості навчально-ігрових технологій, їх основні принципи та етапи розроблення; здатністю застосовувати ігрові методи навчання в освітньому процесі початкової школи; успішно реалізовувати усі необхідні операційні дії у процесі організації дидактичної гри на високому рівні доцільності й продуктивності, що визначають функціональну зрілість процесів ігротехнічної діяльності; здійснювати позитивний конструктивний зворотний зв'язок з метою діагностики ефективності навчально-ігрового процесу; досліджувати результати засвоєння учнями знань і набутих практичних умінь за допомогою навчально-ігрових технологій.

Корегуально-рефлексивний компонент готовності майбутніх учителів початкових класів до застосування навчально-ігрових технологій в освітньому процесі складається з уявлення про самого себе як вчителя-професіонала на основі самопізнання, самоаналізу й самооцінки; усвідомлення високого рівня соціально-моральної відповідальності, причин професійних успіхів і невдач; загальною здатністю особистості якісно здійснювати рефлексію; експертизою власної поведінки

й поведінки оточуючих; саморефлексією й самооцінкою власної діяльності; здатністю вирішувати професійні ситуації та завдання з високим ступенем ефективності й продуктивності; сформованістю системи професійних умінь і навичок, необхідних для реалізації функцій педагога; саморегуляцією особистості; прагненням до здійснення самокорекції власної поведінки на основі оцінно-рефлексивної діяльності; адекватністю самооцінки.

Визначені компоненти реалізуються через низку організаційно-педагогічних умов, зокрема: активізація ціннісно-сислової сфери майбутніх учителів початкових класів на домінанту їхньої ігротехнічної діяльності і формування потреби у самозміні, самоактивності та регулюванні власної поведінки у процесі професійної підготовки; посилення спрямованості професійної підготовки здобувачів фахової передвищої освіти спеціальності 013 "Початкова освіта" на максимальне збагачення змісту обраних навчальних дисциплін інноваційними модулями, насиченими ігротехнічним змістом за допомогою інтерактивно-рефлексивних форм і методів викладання; створення спеціального, розвивально орієнтованого освітнього середовища, спрямованого на формування кожного із компонентів готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування навчально-ігрових технологій у професійній діяльності; оптимізація емпатійно-рефлексивної взаємодії учасників освітнього процесу шляхом включення майбутніх учителів початкових класів у квазіпрофесійну діяльність.

Перспективи подальших наукових досліджень полягають у висвітленні психолого-педагогічних механізмів впливу на продуктивну ігротехнічну діяльність майбутнього вчителя початкових класів крізь призму результатів експериментального навчання.

Список літератури:

1. Lebid, I., Andryushchenko, O., Petrychenko, L., Skrypnyk, N., Vyshnivska,

N., Zubtsova, Y. (2023), "The Use of Innovative Technologies in the Process of Forming the Competence of Future

- Elementary School Teachers as a Requirement of Postmodern Development of Society”, *BRAIN, Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*, Vol. 14, no. 1. pp. 285 – 301, available at: <https://doi.org/10.18662/brain/14.1/420>
2. Біда О. Зміст поняття “професійна суб’єктність майбутнього фахівця початкової школи” / О. Біда // Науковий журнал ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”. Освітній простір України. Івано-Франківськ : Видавництво ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”. – 2019. – № 17. – С. 38 – 45
3. Коваль Л. Європейський вектор стратегічних змін у професійній підготовці майбутніх учителів початкової школи. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах / Л. Коваль // Зб. наук. пр. Редкол.: А. Суценок (голов. ред.) та ін. – Запоріжжя: КПУ. – 2021. – Вип. 76. – Т. 1. – С. 158 – 161
4. Комар О. Теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх учителів початкових класів до застосування інтерактивної технології / О. Комар // Автореф. д-ра пед. наук: 13.00.04. – Черкаси. – 2011. – С.40
5. Корольова Л. Концептуальні засади педагогічного впливу на процес підготовки майбутніх учителів початкових класів Нової української школи до розвитку креативних здібностей молодших школярів / Л. Корольова // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. Драгоманова: зб. наук. пр. Національний педагогічний університет імені М. Драгоманова. – 2019. – Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. – С. 147 – 151
6. Марко М. Визначення структурних компонентів готовності майбутніх учителів початкових класів до застосування навчально-ігрових технологій / М. Марко // *Scientific Journal “ScienceRise: Pedagogical Education”*. – 2017. – № 7 (15). – С. 49 – 53
7. Пріма Р. Формування професійної мобільності майбутнього вчителя початкової школи – вимога часу / Р. Пріма // Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка. – 2016. – № 25. – С. 40 – 45
8. Савченко О. Якість початкової освіти: сутність і чинники впливу / О. Савченко // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. Сухомлинського. Серія: “Педагогічні науки”. – 2011. – Вип. 1.33. – С. 9 – 15
9. Nesprava, M., Zarishniak, I., Koropetska, O., Kurinna, A., Syvash, S., Sushchenko, L. (2023), “Formation of Communicative Competencies of Applicants for Higher Education in the Context of Distance Learning”, *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 15(1), 247 – 260, available at: <https://doi.org/10.18662/rrem/15.1/695>
10. Хоруж Л. У пошуках нової педагогіки: критичний аналіз / Л. Хоруж // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. – 2016. – Вип. 3–4. – С. 7 – 11
11. Cózar-Gutiérrez, R., Sáez-López, J. (2016), “Game-based learning and gamification in initial teacher training in the social sciences: an experiment with MinecraftEdu. *Int J Educ Technol High Educ*, 13, 2, available at: <https://doi.org/10.1186/s41239-016-0003-4> (Last accessed: 20.01.2021)
12. Konopka, C., Adaime, M., Mosele, P. (2015), “Active Teaching and Learning Methodologies: Some Considerations”, *Creative Education*, no. 6, pp. 1536 – 1545
13. Landay, L. (2014), “Myth blocks: How LEGO transmedia configures and remixes mythic structures in the Ninjago and Chima themes”, In M. J. P. Wolf (Ed.), *LEGO studies: Examining the building blocks of a transmedial phenomenon*, New York, NY: Routledge, pp. 55 – 80
14. Parker, R. (2019), “Learning through play in primary school classrooms. *International Developments*”, Australian Council for Educational Research, June. pp. 20 – 21
15. Stavans, M., Diesendruc, G. (2021), “Children Hold Leaders Primarily

Responsible”, Not Entitled, Child Development, no. 92(1), pp. 308–323

16. Олексюк В. Особливості ціннісно-смыслові сфери у другій половині дитинства / В. Олексюк // Психологія і суспільство. – 2011. – № 3. – С. 96 – 103

17. Бугерко Я. Рефлексивна сутність лонгітюдного інноваційно-психологічного експерименту з модульно-розвивального навчання / Я. Бугерко // Психологія і суспільство. – 2011. – № 3. – С. 137 – 153

References:

1. Lebid, I., Andryushchenko, O., Petrychenko, L., Skrypnyk, N., Vyshnivska, N., Zubtsova, Y. (2023), “The Use of Innovative Technologies in the Process of Forming the Competence of Future Elementary School Teachers as a Requirement of Post-modern Development of Society”, BRAIN, Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, Vol. 14, no. 1. pp. 285 – 301, available at: <https://doi.org/10.18662/brain/14.1/420>

2. Bida, O. (2019), “The content of the concept of «professional subjectivity of the future primary school specialist”, Scientific journal of the Vasyl Stefanyk Pre-Carpathian National University, Educational space of Ukraine. Ivano-Frankivsk: Vasyl Stefanyk Pre-Carpathian National University Publishing House, vol. 17, pp 38 – 45

3. Koval, L. (2021), “The European vector of strategic changes in the professional training of future primary school teachers”, Pedagogy of creative personality formation in higher and secondary schools: coll. of science pr., Edited by: A. Sushchenko (chief editor) and others, Zaporizhzhia: KPU, is. 76, vol. 1, pp. 158 – 161

4. Komar, O. (2011), “Theoretical and methodical principles of training future primary school teachers for the use of interactive technology”, Author’s review Dr. Ped. Sciences: 13.00.04. Cherkasy, p.40

5. Koroleva, L., (2019), “Conceptual principles of pedagogical influence on the

process of training future primary school teachers of the New Ukrainian School for the development of creative abilities of younger schoolchildren”, Scientific journal of the National Pedagogical University named after M. Drahomanov: coll. of science pr. National Pedagogical University named after M. Drahomanov, Series 5. Pedagogical sciences: realities and prospects, pp. 147 – 151

6. Marko M., (2017), “Determining the structural components of the readiness of future primary school teachers to use educational and game technologies”, Scientific Journal “ScienceRise: Pedagogical Education”, vol. 7 (15), pp. 49 – 53

7. Prima, R. M. (2016), “Formation of professional mobility of the future primary school teacher – demand of time”, Pedagogical education: theory and practice, Psychology. Pedagogy, vol. 25, pp. 40 – 45

8. Savchenko, O. Ya. (2011), “Quality of primary education: essence and influencing factors. Scientific Bulletin of Mykolaiv State University named after V. O. Sukhomlynskyi. Series: “Pedagogical Sciences”, Issue 1.33. P. 9 – 15

9. Nesprava, M., Zarishniak, I., Koropetska, O., Kurinna, A., Syvash, S., Sushchenko, L. (2023), “Formation of Communicative Competencies of Applicants for Higher Education in the Context of Distance Learning”, Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala, 15(1), 247 – 260, available at: <https://doi.org/10.18662/rrem/15.1/695>

10. Horuzha, L., (2016), “In search of new pedagogy: critical analysis”, Continuous professional education: theory and practice, is. 3-4, pp. 7 – 11

11. Cózar-Gutiérrez, R., Sáez-López, J. (2016), “Game-based learning and gamification in initial teacher training in the social sciences: an experiment with MinecraftEdu. Int J Educ Technol High Educ, 13, 2, available at: <https://doi.org/10.1186/s41239-016-0003-4> (Last accessed: 20.01.2021)

12. Konopka, C., Adaime, M., Mosele, P. (2015), “Active Teaching and Learning Methodologies: Some Considerations”, Creative Education, no. 6, pp. 1536 – 1545

13. Landay, L. (2014), “Myth blocks: How LEGO transmedia configures and remixes mythic structures in the Ninjago and Chima themes”, In M. J. P. Wolf (Ed.), *LEGO studies: Examining the building blocks of a transmedial phenomenon*, New York, NY: Routledge, pp. 55 – 80
14. Parker, R. (2019), “Learning through play in primary school classrooms. International Developments”, Australian Council for Educational Research, June. pp. 20 – 21
15. Stavans, M., Diesendruc, G. (2021), “Children Hold Leaders Primarily Responsible”, *Not Entitled, Child Development*, no. 92(1), pp. 308 – 323
16. Oleksiuk, V. (2011), “Features of the value-meaning sphere in the second half of childhood”, *Psychology and society*, vol. 3, pp. 96–103
17. Bugherko, M. (2011), “The reflexive essence of the longitudinal innovation-psychological experiment on modular-developmental training”, *Psychology and society*, vol. 3, pp. 137 – 153

Стаття надійшла до редколегії 23.09.2023